

**КОМУНАЛЬНИЙ ПОЗАШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІСЬКИЙ ПАЛАЦ ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ «ГОРИЦВІТ»
КРИВОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

**Інструкція з охорони праці
(для електрика (слюсаря-електромонтажника))**

ОП-0025-Г-23

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор КПІЗ «МПДЮТ «Горицвіт» КМР

Г. МІЛАНОВИЧ

наказ 19.12.2023р. № 96

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ
ДЛЯ ЕЛЕКТРИКА (СЛЮСАРЯ-ЕЛЕКТРОМОНТАЖНИКА)
ОП-0025-Г-23**

1. Загальні положення

1.1. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи навчального закладу. Інструкція розроблена на основі ДНАОП 0.00-8.03-93 "Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві", ДНАОП 0.00-4.15-98 "Положення про розробку інструкцій з охорони праці". Інструкція з охорони праці встановлює вимоги щодо безпеки життєдіяльності для адміністратора навчального закладу.

1.2. Інструкція встановлює порядок безпечного ведення робіт на робочому місці в приміщеннях, на території навчального закладу та інших місцях, де працівник виконує доручену йому роботу.

1.3. Інструкція з охорони праці є обов'язковою для виконання відповідно до Закону України «Про охорону праці» і Кодексу законів «Про працю» України. За невиконання даної інструкції працівник несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.4. Працівники призначаються з числа осіб, які за станом здоров'я можуть виконувати відповідний вид роботи, пройшли установлений курс навчання за даною професією, спеціальне навчання з експлуатації й обслуговування обладнання, отримали III-IV кваліфікаційну групу з електробезпеки та відповідне посвідчення, а при необхідності – стажування протягом 2-15 змін під керівництвом досвідчених працівників.

1.5. У процесі роботи електрик проходить повторний інструктаж на робочому місці 1 раз на 3 місяці й щорічне навчання та підтвердження кваліфікаційної групи з електробезпеки.

1.6. Адміністрація навчального закладу здійснює страхування працівника від нещасних випадків та професійних захворювань. В разі ушкодження здоров'я працівника на виробництві, він має право на відшкодування заподіяної йому шкоди. Відшкодування здійснюється Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві відповідно до чинного законодавства.

1.7. Перед призначенням на роботу електрик навчального закладу повинен пройти медичний огляд. Для своєчасного виявлення і лікування хронічних захворювань працівники не рідше за один раз на рік підлягають плановому обстеженню. На кожного працівника навчального закладу заводиться санітарна книжка встановленого зразка.

1.8. Всі новоприйняті працівники повинні пройти **вступний інструктаж**. Вступний інструктаж проводиться спеціалістом служби охорони праці. Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці, який зберігається службою охорони праці а також у наказі про прийняття працівника на роботу. Після цього проводиться остаточне оформлення новоприйнятого працівника, і направлення його до місця роботи.

1.9. До початку роботи, безпосередньо на робочому місці, кожен новоприйнятий на роботу працівник, повинен пройти **первинний інструктаж** з охорони праці. Всі працівники загальних професій проходять повторний інструктаж не рідше за один раз на 6 місяців. Результати інструктажу фіксуються в журналі інструктажів на робочому місці.

працівники загальних професій проходять повторний інструктаж не рідше за один раз на 6 місяців. Результати інструктажу фіксуються в журналі інструктажів на робочому місці.

1.10. Електрик (слюсар-електромонтажник) навчального закладу зобов'язаний дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку, виконувати режими праці і відпочинку. У коло обов'язків електрика входить виконання електромонтажних робіт, у тому числі з застосуванням паяння, регулювання та налагодження електрообладнання.

1.11. Електрику видається безоплатно спецодяг та засоби індивідуального захисту:

- костюм бавовняний на 12 місяців;
- рукавиці комбіновані на два місяці;
- рукавиці діелектричні, чергові;
- окуляри захисні.

1.12. При виконанні робіт на даному робочому місці існує можливість впливу таких шкідливих факторів:

- ураження електричним струмом;
- опіки;
- отруєння випарами свинцю;
- травмування;
- падіння з висоти.

1.13. Працівник має право відмовитись від дорученої роботи, не пов'язаної з його прямими обов'язками, якщо створилась небезпечна ситуація для його життя або життя людей, які його оточують, і навколишнього середовища.

1.14. Електрик зобов'язаний:

- застосовувати спецодяг та засоби індивідуального захисту;
- виконувати тільки ту роботу, за якою пройдено інструктаж з охорони праці та до якої допущений;
- бережливо ставитись до устаткування й обладнання, використовувати його за призначенням;
- забезпечити справність електроінструменту;
- знати й виконувати вимоги нормативних актів, інструкцій з охорони праці, правила користування засобами колективного та індивідуального захисту;
- знати принцип роботи електродвигуна та іншого електрообладнання, їх допустимі навантаження й потужність, напругу джерела живлення, роботу контролюючої апаратури й пусково-регулюючого обладнання;
- знати місце знаходження медичної аптечки, уміти нею користуватись.

1.15. Забороняється приступати до роботи в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, а також у хворобливому чи стомленому стані.

1.16. Співпрацювати з керівництвом закладу в справі створення безпечних і нешкідливих умов праці, повідомляти про порушення вимог охорони праці.

1.17. При травмуванні звернутися за медичною допомогою та повідомити про це адміністрацію (керівника). Вимагати складання акту за формою Н-1.

1.18. Особи, які порушили вимоги даної інструкції, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.

1.19. У разі виконання робіт, які не передбачені трудовою угодою або на які не оформлюються розпорядження чи інші документи, робітник з обслуговування приміщень повинен одержати цільовий інструктаж на робочому місці.

1.20. Електрик навчального закладу повинен знати правила пожежної безпеки і вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння (вогнегасниками) та мати навички в наданні першої (долікарської) допомоги.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Електрик Палацу зобов'язаний:

- мати при собі посвідчення про присвоєння III-IV кваліфікаційної групи з електробезпеки;
- одягнути спецодяг, волосся прибрати під головний убір;
- упевнитись, що робоче місце не загромаджене сторонніми предметами, матеріалами тощо;
- упевнитись, що робоче місце достатньо освітлене, підлога на робочому місці суха й чиста (неслизька).

2.2. Провести огляд усього електрообладнання, при цьому:

- зовнішнім оглядом перевірити справність електрообладнання силового й освітлювального щитів;
- переконатись у чистоті всього обладнання;
- з'ясувати, які неполадки й несправності обладнання були виявлені в попередній зміні та ким вони усунуті;
- переконатись у відсутності оголених струмопровідних частин обладнання й провідників;
- переконатись у справності заземлення.

2.3. Перед проведенням ремонтних робіт:

- перевірити надійність кріплення заземлюючого проводу електропривода та відсутність оголених проводів;
- упевнитись, що машина або агрегат відключені від електромережі й підготовлені до проведення ремонтних робіт;
- розкласти в зручному для користування порядку інструмент і пристрої.

3. Вимоги безпеки під час виконання робіт

- 3.1. Виконувати роботу згідно зі своїми функціональними обов'язками дотримуючись вимог діючих інструкцій з безпеки життєдіяльності на робочому місці.
- 3.2. Підтримувати робоче місце в належному порядку, не загромаджувати проходи й робоче місце надлишковою кількістю матеріалів, деталей, сторонніми предметами тощо.
- 3.3. Не допускати поспішності у роботі, виконувати роботи з дотриманням безпечних прийомів і методів праці.
- 3.4. Не допускати переохолодження тіла від руху повітря (протягів, вентиляції) для запобігання можливого захворювання.
- 3.5. Через кожні 2-3 години роботи стоячи робити короточасні перерви на 5-10 хвилин, для відпочинку використовувати зручний стілець.
- 3.6. Користуватись інструментом з ізольованими ручками.
- 3.7. Паяння штепсельних роз'ємів, клемних наконечників та інших вузлів здійснювати із закріпленням їх за допомогою спеціальних пристосувань.
- 3.8. Зачищення провідників для залужування та паяння, знімання ізоляції шляхом припалювання проводити тільки в зоні дії місцевої витяжної вентиляції.
- 3.9. Не проводити ремонтних робіт машини-агрегату на ходу.
- 3.10. Не відволікатись на сторонні розмови під час проведення ремонту.
- 3.11. Після проведення ремонтних та налагоджувальних робіт упевнитись у справності відремонтованої (відрегульованої) машини на холостому ході, її пускових і гальмівних пристроїв, наявності та справності захисного огороження ріжучого й іншого робочого інструменту та запобіжних пристосувань.
- 3.12. Під час відкручування гвинтів викрутку потрібно тримати за рукоятку, щоб вона не зірвалась з головки гвинта й не поранила руку.
- 3.13. З'ємні деталі необхідно розміщувати так, щоб вони не прикривали інструмент, яким користуються під час ремонту.
- 3.14. Акуратно користуватися миючими засобами, не розбризкувати їх на електропроводку машини, підлогу.

3.15. Не переносити самому важке обладнання, для цього необхідно користуватись візками або переносити його вдвох.

3.16. Дотримуватись правил безпеки при роботі з заточувальним верстатом.

3.17. У випадку одержання травми необхідно звернутись по медичну допомогу й повідомити керівництво або керівника робіт.

3.18. Електрику забороняється:

- працювати без наряду-допуску на виконання робіт в електроустановках;
- при роботі за нарядом-допуском працювати бригадою в складі, меншому ніж двоє працівників (включно з керівником робіт);
- працювати без посвідчення про присвоєння III-IV кваліфікаційної групи з електробезпеки;
- працювати без спецодягу та засобів індивідуального захисту;
- працювати на несправному обладнанні, з несправним заземленням;
- працювати при недостатньому освітленні;
- умикати електроустаткування мокрими руками;
- відкривати й знімати запобіжні пристрої, огороження під час роботи устаткування, обладнання тощо;
- самостійно усувати несправності устаткування, обладнання, яке знаходиться на гарантійному обслуговуванні, при виявленні несправностей негайно припинити роботу й викликати спеціаліста, що здійснює їх обслуговування;
- користуватись обладнанням, устаткуванням, приладами, апаратами тощо без попереднього навчання роботи з ними.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Прибрати свій робочий інвентар, інструменти, драбинки тощо покласти у встановлені для цього місця.

4.2. Зняти спецодяг та засоби індивідуального захисту, покласти у відведене для них місце.

4.3. При забрудненні засобів індивідуального захисту їх необхідно очистити або обмити.

4.4. Вимити теплою водою з милом руки та обличчя. При можливості прийняти душ.

4.5. Про виявлені недоліки повідомити директора закладу або особу, яка його заміняє.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. У разі будь-якої аварійної ситуації електрик (слюсар-електромонтажник) повинен при виявленні небезпечної ситуації (пожежа, землетрус, радіаційна небезпека, неполадки в електрогосподарстві, поранення інструментом, падіння з висоти, падіння у відкриті люки тощо) для свого життя та життя оточуючих заспокоїтись, оцінити важкість аварійної ситуації. Не усувати самому несправностей електромережі та електрообладнання, а негайно відключити від мережі електрообладнання.

5.2. При виявленні пожежі негайно викликати пожежну частину за телефоном **101**, повідомити директора або особу, яка його заміняє.

5.3. Не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб.

5.4. При появі сторонньої особи, яка застосовує протиправні дії щодо його безпеки життєдіяльності або оточуючих, викликати поліцію за телефоном **102**.

5.5. У випадку травмування дітей або працівників закладу освіти під час навчально-виховного процесу необхідно викликати швидку допомогу **103** або, за необхідності, надати першу долікарську допомогу.

Дії електрика при наданні першої долікарської допомоги

Схема послідовності дій при наданні першої долікарської допомоги:

1. Вивести потерпілого з оточення, де стався нещасний випадок.
2. Вибрати потерпілому найбільш зручне положення, що забезпечує спокій.
3. Визначити вид травми (перелом, поранення, опік тощо).

4. Визначити загальний стан потерпілого, встановити, чи не порушені функції життєво-важливих органів.

5. Розпочати проведення необхідних заходів:

- зупинити кровотечу;
- зафіксувати місце перелому;
- вжити реанімаційних заходів (оживлення): штучне дихання, зовнішній масаж серця;
- обробити ушкоджені частини тіла.

6. Одночасно з наданням долікарської допомоги необхідно викликати швидку допомогу або підготувати транспорт для відправки потерпілого до найближчої медичної установи.

7. Повідомити адміністрацію навчального закладу про те, що трапилось. Важливо знати обставини, за яких сталася травма, умови, які спонукали до її виникнення, та час, годину і навіть хвилини, особливо, коли потерпілий втратив свідомість.

У разі різкого порушення або відсутності дихання, зупинки серця негайно зробити штучне дихання, та зовнішній масаж серця і викликати за телефоном **103** швидку медичну допомогу.

Дії при ураженні електричним струмом:

- необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електрообладнання від джерела живлення, а при неможливості відключення — відтягнути його від струмопровідних частин за одяг, застосувавши підручний ізоляційний матеріал;
- при відсутності в потерпілого дихання й пульсу необхідно зробити йому штучне дихання та непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу **103**.

Дії при пораненні:

- для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет і накласти стерильний перев'язувальний матеріал; якщо індивідуального пакета не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту тканину (носову хустинку тощо). На те місце тканини, що приходить безпосередньо на рану, бажано накрapati декілька крапель розчину йоду, щоб одержати пляму розміром більше за рану, а після цього накласти тканину на рану. Особливо важливо застосовувати розчин йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

Дії при переломах, вивихах, ударах, розтягненні:

- при переломах і вивихах необхідно пошкоджену кінцівку закріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї та прибинтувати до тулуба; при передбачуваному переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або рота) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом, снігом чи холодною водою) або зробити холодний компрес;
- при підозрі перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення пошкодження спинного мозку; при переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлі, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

Дії при опіках кислотами й лугами:

- при потраплянні кислоти або лугу на шкіру пошкоджені ділянки необхідно ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після чого ушкоджену кислотою ділянку обмити 5%-вим розчином питної соди, а обпечену лугом - 3%-вим розчином борної кислоти або розчином оцтової кислоти.
- при потраплянні на слизову оболонку очей кислоти або лугу, очі необхідно ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після чого промити 2%-вим розчином питної соди, а при ураженні очей лугом - 2%-вим розчином борної кислоти.

- при опіках порожнини рота лугом, необхідно прополоскати 3%-вим розчином оцтової кислоти або 3%-вим розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5%-вим розчином питної соди.

- при потраплянні кислоти до дихальних шляхів, необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10%-вим розчином питної соди, при потраплянні лугу - розпиленням 3%-вим розчином оцтової кислоти.

Дії при теплових опіках:

- при опіках вогнем, парою, гарячими предметами в жодному разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом;

- при опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом;

- при опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3%-м марганцевим розчином або 5 %-м розчином таніну;

- при опіках третього ступеня (зруйнування шкірної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

Дії при кровотечі:

- для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно підняти поранену кінцівку вгору, кровоточиву рану закрити перев'язувальним матеріалом, складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати протягом 5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи шматок вати й забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок у суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою;

- при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

РОЗРОБЛЕНО

(керівник структурного підрозділу)

ПОГОДЖЕНО:

Інженер з охорони праці

(АДАМОВА Л.)

*Інструкцію отримав(ла)
і з її змістом ознайомлений(а)*
